Când stomacul e bun, toate sunt bune!

Stomacul este rezervorul intermediar între esofag și intestin, unde se adună alimentele înghițite și unde rămân anumită vreme, ca apoi să se răspândească în diferite organe ale corpului.

Când acest rezervor e defectuos, tot organismul suferă, pentrucă nu mai este alimentat așa cum trebue.

„Gastro D" este un preparat neîntrecut în tratamentul afecțiunilor stomacului și intestinului, și redă stomacului toate funcțiunile lui naturale, ferindu-ne în acelaș timp de durerile insuportabile ce ni le pricinuește un stomac defectuos.

Cereți Gastro D la farmacii și drogherii, sau contra ramburs de lei 162 dela Farmacia Haneș, (fostă „Thoiss"), București, Calea Victoriei 124.

Este recomandat și de medici.

Chelirea începe uneori la 20 de ani

Și aceasta însă din vina individului, care nu știe să-și îngrijească părul.

Deaceea, bărbatul care observă asupra sa un început de chelire (în genere la tâmple și creștet) trebue să facă imediat o cură cu regeneratorul de păr **MONOPOL.**

Monopol oprește căderea părului, îl întinerește și **redă părului căruntit culoarea avută. Monopol** distruge mătreața.

La farmacii, droguerii și parfumerii. 2

Cu butoni
Lei 750

Cu închizătoare
Lei 890

Bogat asortiment
de INCALȚAMINTE — CIORAPI
ȘOȘONI
și GALOȘI
Marca mondială

Bata

LA PREȚURI
ȘI CALITATE
CE DESFID ORICE
CONCURENȚA
VĂ OFERĂ
MAGAZINELE

De cauciuc
Lei 1190
De stofă
Lei 1290

Drata

STR. LIPSCANI 34 * CAL. VICTORIEI 16
CAL. GRIVIȚEI 159 * STR. DOAMNEI 15

Românii din regiunea secuiască

Datele statistice și constatările făcute de etnologul maghiar Balogh Pal

Cu toate că astăzi șovioniștii maghiari din Budapesta ignorează elementul etnic secuesc din Transilvania, pe care îl consideră maghiar și nu pomenesc de existența elementului românesc, în parte secuizat, din regiunea de sud-est a Transilvaniei, înainte de 1918, conducătorii Ungariei se preocupau de aceste elemente etnice, în legătură cu politica de desnaționalizare a guvernelor din Budapesta. Cunoscutul etnolog maghiar, Balogh Pál, în studiul său asupra populațiunii și confesiunilor din Ungaria (A népfajok Magyaroszagon, Budapesta, 1902) se ocupă și de românii din județele Mureș, Odorhei, Cluc și Trei Scaune. După extrasele făcute din acest studiu de d. prof. I. Bozdog, iată ce rezultă:

Ocupându-se de raportul confesiunilor în cele 4 județe săcuești la pag. 129, Balogh Pál scrie: „în cele 16 plase ale acestor patru județe ungurii-săcui sunt aproximativ 415.000 de suflete. Partea mai mică a acestora în număr rotund 200.000 suflete sunt romano-catolici, partea mai mare se împarte între confesiunile evanghelişti reformați cu 162 mii, unitarienii cu 36000 suflete, greco-catolici 8000; greco-ortodocși 5000 suflete și evrei cu 4000 suflete. ROMANII IN CELE DOUA JUDEȚE NORDICE (CIUC ȘI MUREȘ TURDA) SUNT IN MAJORITATE ABSOLUTA GR. CAT. (50.000) *și numai o fracțiune mai mare în plasa Reghin de sus (27.000)* SUNT DE RELIGIE ORTODOXA. IN CELE DOUA JUDEȚE DELA SUD (ODORHEIU ȘI TREI SCAUNE) ROMANII SUNT EXCLUSIV GR. ORT. (20.000 SUFLETE)".

In județul Ciuc, constată: „CU 50 ANI INAINTE SE PREZENTA AICI O PUTERNICA MINORITATE ROMANEASCA IN 12 COMUNE, DAR DEATUNCI A DISPARUT. NUMAI IN ALTE DOUA LOCALITAȚI IN MINORITATEA GR. CAT. A UNOR COMUNE SACUEȘTI LE-A RAMAS CEVA URMA NEINSEMNATA. CEI MAI MULȚI MARTURISESC „CREDINȚA VALAHA" IN URMATOARELE COMUNE CURAT UNGUREȘTI: TOMEȘTI — ȘOIMENI — LAZAREȘTI (30—39%). ACEȘTIA — AȘA CREDEM — SUNT TOȚI DE ORIGINE ROMANA MAGHIARIZAȚI".

La pag. 645 vorbind de religia populației din Trei-Scaune spune: „După religie săcuiul din Tg. Săculesc și cel din Orbo până la regiunea Haraly, este rom. cat.; iar dela Sf. Gheorghe până la Zagon, este reformat, *elementul român este de confesiune ortodoxă, numai ici-colo se află urme de români gr. catolici maghiarizați*".

La pag. 646: „INAINTE CU 50 ANI S'A GASIT PUTERNICA MINORITATE ROMANEASCA IN VALE NEAGRA, IN 21 COMUNE UNGUREȘTI, DE-ATUNCI ACESTE ELEMENTE S'AU MUTAT, SAU S'AU CONTOPIT. NUMAI PROPORȚIA NUMARULUI UNGURILOR DE CONFESIUNE ORTODOXA MAI AMINTEȘTE DE EI. In Chilieni majoritatea etnică este maghiară; IAR MAJORITATEA CONFESIONALA, ORTODOXA, Comalăul și Sântionlunca sunt localități curat unguresti, DAR MINORITATEA CONFESIONALA PUTERNICA DE 20—30% IN AMBELE COMUNE ESTE ORTODOXA".

La pag. 648: IN SPAȚIUL STATISTICEI VECHI SE GASEA O PUTERNICA MINORITATE ROMANEASCA IN 23 COMUNE UNGUREȘTI. *Azi nu mai este de cât în 3 comune: în Doboli, Hăghici, Ariușd (30—39%). Elementul românesc furișat s'a maghiarizat în numeroase comune, ceeace putem constata după proporția numerică a confesiunilor.* Micfalăul este comună curat unguresacă, *dar majoritatea confesională este ortodoxă.*

In Ardeal națiunea săculească nu s'a alipit de bisericile ortodoxe, nici o lege ardeleneacă nu le-a recunoscut aceste niciodată. Ungurii din Săcuime aparținători ortodoxiei vor fi așa dar români maghiarizați.

In județul Odorheiu, (pag. 612) constată: „*Cele două comune „Olahtelep" după cum le arată numele, dintru început au fost colonii românești, iar azi sunt curat unguresti: românii s'au mutat, sau s'au contopit. Aceasta a putut să fie soarta și a minorităților românești în cele 22 comune unguresti* pe cari colonelul Lenk le amintește, *iar de atunci au dispărut. Urmele lor slabe credem că le putem vedea în fracțiunile slabe confesionale gr. cat. și ortodoxe ale Săcuilor*".

Vorbind despre populația județului Mureș la pag. 660, continuă: „*Ungurimea ortodoxă în Ardeal — peste tot — este românime maghiarizată. Dar unde ungurimea de rassă sărăcește și scade, iar românimea se întărește și extinde, acolo se contopește din nou în etnicul român nu numai această pătură maghiarizată de români, ci se romanizează și unguri de rassă. Pe aceștia îi leagă adese de români: legături de căsătorie, de rudenie, avere și firele unei legături morale. Drumul românizării duce în general prin bisericile românești, de când legea a recunoscut religia ortodoxă și a deschis poarta tuturor bisericilor pentru orișicine. Săcuiul căsătorit în familia românească merge la liturgia românească, copiii numai rup limba ungurească și mai târziu o uită complect. Acesta e tabloul pretutindeni în comunele unde se întâlnesc slabe majorități unguresti cu puternice minorități românești* și UNDE MAJORITATEA CONFESIONALA A POPULAȚIEI ESTE GR. CATOLICA, SAU ORTODOXA. *Așa a fost cazul în comunele săcuești din valea Mureșului și asemănătoare acestora este astăzi situația în Apalină, Toldal, unde majoritatea etnică este încă unguresacă, iar minoritatea etnică română cu vigoare de 40—50% dar majoritatea confesională e gr. cat. Mai departe în Sâncraiul de Mureș, Cristești și Râmetea, unde majoritatea etnică e unguresacă, iar minoritatea etnică e română, dar* majoritatea confesională e ortodoxă". *(Durere, la Tonciu azi, nu mai există gr. catolici întreaga comună fiind reformată. Unde sunt Români ?!).*

La pag. 667: „Ilieșii atunci *(1850)* era comună curat românească, iar astăzi e curat unguresacă, — *numai majoritatea confesională gr. cat.* ne mai amintește de originea ei. In Sângeorgiul de Pădure, curat unguresc, este de 40% minoritatea confesională ortodoxă".

Din studiul lui Balogh Pal la cunoștință pentru întâia oară opinia publică maghiară de insemnatul număr de „săcui" gr. catolici și ortodocși din diferitele regiuni ale Ungariei și în urmare se pune problema bisericii gr. cat. unguresti, pentruca nu cumva preoții valahi să-i convertească din nou și astfel să slăbească ungurimea.

Iată ce ne spune din acest punct de vedere monografistul județului Mureș Turda, prof. *Barabaș Endre* la 1907 (Maros Torda var megye es Maros Vasarhely közgazdagsagi leirasa. B—pest 1907): „*E bătător la ochi, că în legăturile așa ziselor religii naționale românești se găsesc în număr considerabil și de cei cu limba maternă maghiară.* In întreg județul, 6094 suflete; iar în întreg Ardealul, 43.000. Aceste elemente sunt primejduite mai ales de către cei cu buze valache: Limba liturgică le este valahă, preotul — mai nou — apostol cu sentimente valahe și deci pentru păstrarea acestora va trebui să se poarte grijă deosebită din partea celor chemați, căci și în Iulie 1905 s'a întâmplat în imediata apropiere a Tg. Mureșului (Notă: S'a întâmplat cazul în comuna Sângeorgiul de Mureș cu protopopul unit V. Hossu), că protopopul gr. cat. a refuzat să îea iertăciuni în limba maghiară la înmormântare, contra dorinței exprese a credincioșilor și a membrilor de familie, cari nu știau limba valahă (pag. 19)".

Ca să motiveze existența unui număr relativ mare de pretinși unguri de religie ortodoxă, — care în realitate sunt români maghiarizați, — șoviniștii maghiari au pretins că aceștia au păstrat... vechea credință religioasă a ungurilor după ce s'au stabilit în pustă: cea ortodoxă!

Ei n'au răspuns însă la întrebarea: pentru ce n'au rămas credincioși ortodoxiei ungurii din pustă și numai cei din Transilvania de sud-est? Balogh însă a recunoscut existența elementului străvechi românesc în cele patru județe zise secuești, căci Secuii când s'au așezat în aceste părți ei au găsit pe Români — locuitori de baștină — dela care au împrumutat alfabetul și au învățat agricultura.

PRINOS ROMÂNESC
LA NAȘTEREA PRUNCULUI

Aur, smirnă și tămâie au dăruit magii Fecioarei-Mame, în palatul ciobanilor de lângă Betleem. Dar neamul nostru, de pe îngeuratele țărmuri ale mării din septentrion, trimite acolo, anul acesta, ceva mai mult. Trimite viața lui întreagă, să îngenunche umilită la picioarele sfântului prunc mântuitor.

Revoluția legionară a scuturat sufletul creștinesc al românului și i-a plecat fruntea în rugăciune. Legiunea a transformat elementul creștin în factorul de regenerare al neamului nostru. In viața istorică a popoarelor creștine ortodoxe, fenomenul acesta este primul și unicul, în care ortodoxia, consacrată ca principiu activ diriguitor în viața particulară și în viața publică, umple din plin toate compartimentele, în care se mișcă spiritul unui întreg popor. Mă gândesc la viața popoarelor, în istoria universală și nu văd un caz similar, deia data, când factorul național a luat comanda destinelor istorice.

Deaceea conchid că revoluția legionară este cea mai adâncă și cea mai semnificativă, prin amploarea și prin sensurile ei. din câte s'au produs dela Renaștere și până acum, în lume. Cuvintele sunt grave, dar nu ezităm să le scriem și să le semnăm.

Au mai fost mișcări religioase, dar toate câte au fost, au pălit, au fost roase de două păcate: s'au depărtat dela adevărul divin și nu au angajat — poate tocmai fiindcă n'au fost de acord cu adevărul — un popor întreg în sensul indicat.

Ca să înțelegem sensul revoluției legionare trebue neapărat să-i găsim paralela în Renaștere.

Atunci lumea se dispensa de valorile sacre ale creștinismului, pentru a-și organiza viața fără ajutorul harului. Idolul lumii devenea atunci omul, cu ceeace el are curat și diabolic, în substanța lui spirituală. De atunci a început rătăcirea în mersul spiritual al lumii, ajungându-se până la forma extremă, în care popoarele se închină sângelui ca unui Dumnezeu.

Astăzi revoluția românească întoarce lumea să se închine Pruncului dela Betleem. *Revoluția legionară e concluzia a 4-5 secole de experiență sufletească: nu putem face nimic bun pentru noi, fără Dumnezeu sau împotriva lui Dumnezeu.*

Alături de celelalte forme de totalitarism, totalitarismul neamului nostru însemnează mult mai mult decât ajurea, și anume: tot ce e românesc se purifică din rătăcire și cu totul se dedică pe sine, făcându-se brațe de lucru ale lui Dumnezeu.

Deaceea se cade să mulțumim Căpitanului că a ridicat neamul nostru să poată sta azi în fruntea adevăratei istorii, făcându-ne apți să ne închinăm cu toată cuviința Nașterii Pruncului.

Credem puternic că autenticitatea închinării noastre va provoca revărsarea asupra neamului românesc, a dreptății sfinte, pentruca în casa noastră curată să nu mai fie niment stăpân, din lăuntrul său din afara hotarelor noastre, decât ceeace este românesc și creștinesc cu adevărat.

AUREL COSMOIU

Drumul Crăciunului

Liniștea familiei Bratu, din satul Balta, de pe Bărăgan, fu turburată de o veste neașteptată: Titina, fata cea mai mare, telegrafia dintr'un orășel de munte, unde era căsătorită, că Tică, soțul ei, era grav bolnav și ruga pe maică-sa să se ducă imediat acolo.

La această tristă veste, d-na Bratu, cu toate că era în toiul pregătirii pentru Crăciun și mai ales că aștepta să vie copiii de pe la școli, în vacanță, n'avu ce face și se hotărî să plece.

— Trebue să te duci, adăugă îngrijorat domnul Bratu. Ar fi să pleci cu primul tren și cred că la București, nu va mai fi nevoe să aștepți; poate ai legătură imediat. Lasă că aici aranjez eu. Ia-ți bani și ceva schimburi și du-te. Poate e ceva grav. Doamne ferește!

Doamna Bratu, cu ochii în lacrămi, mai rândui puțin din treburile începute, dădu ordine servitorilor și începu să-și facă geamantanul. Trebuia să ia cu sine și pe nepoțica Mirela și lucrul cel mai greu pentru d-na Bratu era pregătirea copilului pentru o eventuală nenorocire. Acesta, deși numai de patru ani, era foarte atent la tot ce se vorbea în casă și putea înțelege ușor de ce era vorba.

Ninsese două zile în șir și peste zăpadă veche și înghețată se depusese încă un strat ca de două-trei palme. Afară, timpul era liniștit dar ger mare. Cu bagajul gata, d-na Bratu și nepoata se urcară în sanie, petrecute fiind de d. Bratu și de servitori.

Niculae dădu ușor cu biciul și caii porniră, împingându-se unul într'altul.

Doamna Bratu se temea de mult de vestea aceea, de nenorocirea care trebuia să vie ca o fatalitate asupră-le, dar nu o credea așa de aproape. Ce Crăciun mai poate fi acesta, își zicea, fără masă în tihnă, fără cântecele și veselia copiilor? Ce vacanță vor avea ei? Mai bine i-aș lăsa să petreacă vacanța la București, la rude.

Da, voi trece prin București pe la mama și le voi lăsa vorbă să ție acolo copiii. Mai este puțin timp, n'au luat încă vacanța, i-aș mai putea găsi la internat.

Așa se gândea d-na Bratu și gândul ei de mamă bună alerga dela un copil la altul, împărțind grija, dragostea și inima sa la toți deopotrivă.

Dar într'un timp se răsgândi și tot în gând își zise: Nu, nu se poate, nu se poate să nu se ducă la țară copiii în vacanță. Cum or mai putea sta ei în București când cu gândul sunt de mult acasă?

— Mână Niculae! Mai este mult? Ce-i fumul acela de colo? Nu cumva vine trenul nostru?

— Da, coniță, trenul nostru este, dar n'aveți grije, el n'are cai potcoviți ca noi și colo la curbă o să se poticnească, ia să-l vedeți, și dădu biciu cailor.

Caii, odihniți și dornici de fugă, o luară în trap iute, luptând prin zăpada frământată depe șosea.

Odată cu trenul ajunse și d-na Bratu în gară.

. . . . . .

Cum îi este lui Tică? întrebă cu vorba întreițiată de obosealâ și emoție d-na Bratu pe Titina, care se repezi să apuce geamantanul maică-si.

— Ai adus și copilul?! Nu i-a fost frig?

Ce faci tu, fetiță scumpă, ce faci? Și-o ridică în brațe plângând.

— De ce plângi, mămico? Așa ne primești tu? Ce face tăticu? Du-mă să-l văd, du-mă la el, mămico.

Urcară treptele ninse, apucară la dreapta, pe prispa largă a casei și intrară în bucătărie.

Titina le făcu câte un ceai fierbinte ca să le mai desgheațe puțin și în timp ce copilul își bea ceaiul, se strecură ușor spre camera bolnavului, cu maică-sa.

In sală, Titina opri pe d-na Bratu și luându-i mâinile într'ale ei îi spuse printre lacrămi și sughițuri întregul mers al boalei, că doctorii, deși chemați de mai multe ori, nu i-au mai dat nici o speranță.

Intrară amândouă în camera bolnavului.

Acesta, culcat cu fața în sus, stătea liniștit, cu ochii mari, umezi, pierduți în gol. La sgomotul ușor al ușii deschise, întoarse capul și rămase așa, nedumerit, cu ochii fixați asupra soacrei sale. Mișcă buzele, dar nu spuse nimic. Fața îi era alungită, supt și albă ca a unui sfânt, iar în colțul gurei flutura parcă un zâmbet neînțeles de resemnare, de renunțare la sine, la ai săi, la viață.

— Ce faci tu, Tică, mamă, ce faci? Cum îți este? Și-i atinse ușor fruntea cu mâna.

El mișcă puțin din genele lungi și negre, oftă ușor, făcu o grimasă și după o mică pauză, ca și când ar fi vrut să-și aducă aminte de ceva, de el, de viață, răspunse încet, aproape stins și cu indiferență:

— Ce să fac, maică... aștept... aștept să... și-și întoarse ochii plini de lacrămi, spre perete.

— Ce aștepți, ce aștepți.. să te faci bine nu? Lasă că o să te faci bine.

— Ce face Mirela, maică? N'ai adus-o și pe ea?

Doamna Bratu fără să-i spună ceva, ieși, luă copilul din bucătărie și-l aduse în sală unde era un geam în peretele camerei lui Tică. Dădu puțin la o parte o perdeluță, sui copilul pe scaun și bătu în geam.

Copilul, la vederea tatălui său, începu să bată în geam și cu mânuțele lipite pe sticlă în formă de pâlnie, începu să strige:

Tăticule, ce faci tăticule, de ce nu mă lasă să viu la tine? Spune-le să mă lase să viu la tine.

Bolnavul întoarse capul și recunoscând pe copil, privi cu ochii mari, umezi de bucurie

Apoi, iluminat ca de o mare fericire, rosti mai mult ca pentru sine, schițând spre copil semnul crucii:

— O, Doamne, să-l fii Tu deacum' tată și s'o ai în grija Ta.

Chemă apoi pe Titina, îi cuprinse mâinile, i le sărută ușor și-i zise să aibă grije de copil, să-i caute un tată bun la suflet, iubitor și sănătos, să le fie sprijin și hohotind în plâns, își trase plapoma peste cap...

Intr'un târziu, ochii lui stăruiau la fereastra mică prin care își văzuse copilul, și exclamă cu ultima putere:

— O, ce mi-ați făcut, ce mi-ați făcut nepriceputelor, egoistelor, ce mi-ați făcut, și se muncea să coboare din pat...

— Ce-i, Tică, ce este?

— Of, of, of, nepriceputelor, nepriceputelor! Mi-ați adus copilul la fereastră și după puțin l'ați luat. Bine ați făcut, că poate îi era frig copilului, dar pe geam rămâneau urmele mânuțele lui și la ele mă uitam ca la ultimul lucru de preț ce mai aveam. O, și v'ați apucat să ștergeți geamul, nepriceputelor, egoistelor, copilul meu, copilul meu...

O tuse grozavă îl cuprinse.

— Aer, aer, dați-mi aer, dați drumul la geamuri, deschideți ușa, mi-e cald, mi-e cald, mă sufoc...

Femeile deschiseră în grabă ușa și ferestrele, cu toate că în casă era destul de frig.

*

Seara se lăsase de aproape două ore și vântul începu să care fulgi mari de zăpadă depe casă, depe garduri, carâ, dând de adăpost în fața casei, se abăteau spre uțe năpădind prispa.

In oraș se auzea un vers din ultima strofă din colindul de Crăciun:

„Moș Crăciun cu plete dalbe
Incontro vrei s'o apuci"...

Era seara de ajun și copiii umblau cu colindul.

Melodia dulce, melancolică, evocatoare, deși întreruptă de vânt, pătrundea până în camera bolnavului care, deschizând ochii mari și încruntând ușor din sprâncene în semn de atenție, întrebă:

— Ce se aude? Un colind?

— Da, maică, sunt copiii cu colindul, răspunse în grabă d-na Bratu.

— Va să zică mâine e Crăciunul? O ce Crăciun! Ce Crăciun! Și-și întoarse fața spre perete.

Vântul care se întețise, aducea zăpadă până în cameră. Femeile închiseră ușa și ferestrele.

Urmă un timp de liniște, dar viața deabea se mai simția în corpul istovit de ședere și de boală.

După miezul nopții o tuse veni să pună capăt calvarului. Noaptea aceea era ultima lui noapte — ultimul său Crăciun, căci Tică se stinse ușor în brațele celor două femei.

*

Se lumina de ziuă.

Copilul, deșteptat de sgomotul făcut de cei cari umblau în grabă cu baia și cu aranjarea mortului, se sculă, chemă pe maică-sa și o întrebă:

— Mămico, ce mi-a adus moș Crăciun? Unde sunt ghetele mele? Ce mi-a pus? Dar pomul când mi-l faci? Și maică-sa, fără să spună ceva, luă copilul în brațe, îl duse la geamul dinspre stradă și căutând, pe deoparte să-și alunge emoția, plânsul, iar pe de alta să distreze copilul, îi arătă pe geam, afară, salcâmul bătrân de lângă poartă, care, pe ramurile pufine și scurte ca niște cioturi, legăna câteva ciori cari stăteau sgribulite, cu ciocul în pene. Era pomul lor de Crăiun îndoliat.

I. GR. PETCU

Reclama în presa românească
în prima jumătate a secolului al XIX-lea

Răsfoind câteva gazete românești din prima jumătate a secolului al XIX-lea, vom găsi reclame mai puțin studiate față de cele de azi, dar în schimb cu mai mult haz prin originalitatea lor. Voi reproduce dar, câteva din aceste reclame, mai întâi din gazetele muntene, cum sunt de pildă: *Curierul Românesc*, al lui I. Heliade Rădulescu, *Cantor de Abis*, al lui Zaharia Carcalechi și altele.

Din paginile acestor gazete aflăm că „Domnul Marele Agă Alexandru Belu are o sumă de suflete de țigani, toți cu meșteșug care sunt de vânzare. Deaceia se face cunoscut de obște doritorilor de cumpărarea acestor țigani, ori pe toți deodată sau numai familii deosebite. Mușterii să se înfățișeze la D. Marele Agă Alecu Belu acasă, pe podul Mogoșoaiei, dela 8 până la 10 ceasuri dimineața și intrând în tocmeală se vor învoi cu vânzarea".

Amenajarea câtorva camere puțin confortabile în Bucureștiul nostru, orașul de azi al tuturor confortuilor, era acum o sută de ani considerată ca un eveniment, după cum anunță gazeta timpului spunând cu multă convingere că „Domnul Martin Bogdan are cinstea de a încunoștiința înaltei nobilimi și cinstitului public, că pe lângă Casino Comercial ce-l are deschis în capitala Bucureștiilor, cu slobozenia înaltiei stăpâniri, văzând că din zi în zi voiajorii se înmulțesc în capitală și spre comoditatea acestora chibzuindu-se cum ar putea face mai bună și mai regulată încăpere, a întocmit câteva odăi mobilate, cu toate cele trebuitoare de aducere odihnei".

In încheiere enunțul face cunoscut că D. Martin Bogdan pune la dispoziția vizitatorilor „cele mai delicate și gustoase mâncări și băuturi, petreceri de vreme, precum și felurite jurnaluri atât naționale cât și în limbi streine".

Și tot în acelaș an se dă publicității nu alt anunț, ce pare a fi drept o concurență în care se poate ceti că „D. Costache proprietarul Bufetului dela Ferăstrău vrând a da mare mulțumire înaltei nobilimi și cinstitului public din capitală ce merg a lua un aer sănătos la acest loc frumos și fiind îndemnat de mai mulți aleși bărbați, a face o clădire unde să se poată face băi din epa ce isvorăște acolo mai sus numitul proprietar s'a îndemnat pe temeiul bunătății apei ce isvorăște acolo a clădi 3 odăi frumoase și în fiecare odae câte o bae; dintr'această apă a meșteșugit a o încălzi și a se vărsa în băi. Pentru aceia se face cunoscut că în toate zilele cei ce vor voi să facă băi spre curățenie și spre sănătate, se poftește a merge acolo. Prețul va fi cuviincios și va avea fieșcare mulțumire de slujba ce va face. Socotind că această apă poate fi mai bună decât oricare apă din capitală".

Tot pentru aceiași „înaltă nobilime și cinstită clientelă" a capitalei anunță și dumnealui Croitorul Parizel „că la magazia sa din Ulița Nemțească Nr. 1685 București au sosit deosebite haine bărbătești, frace, surtuce, vinghere, jilete, pantaloni, mantale, cravate și altele. La magazia numitului pe fiecare lună sosește dela Viena, câte mai multe colete de marfă, totdeauna după moda cea mai din urmă".

Cantor de Abis shi comerce din 1839, la rubrica reclamelor spune că: „din cererea mai multor alese persoane am adus un vestit vin roșu de Ungaria care se numește Menișer Auspruh" din anul 1827. Acest vin este vestit în toată Europa pentru delicatețea lui la băut și pentru cei bolnavi îl orânduiesc domnii doctori ca o doctorie. Cantorul de Abis chează-șuește pentru adevărul acestui vin că este adevărat Menișer Auspruh, puindu-se într'un pahar de șampanier cine va bea va mărturisi adevărul. Doritorii de acest vin să privească la băutură, să fie pecetluiată cu pecetea Cantorului de Abis și pe butelcă tipărit cu hârtie roșie numele vinului și Cantorului de Abis, ca să nu la unele din slugi alt vin strein cu numire că este de acela. Prețul unei butelci are trei sfanțihi în natură, iar nu mai jos".

Moldovenii nu se lăsară, nici ei, mai prejos cu reclamele. In gazetele lor din anii 1840—1850 găsim cum se introduceau mărfurile în comerțul ieșan în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Din aceste gazete putem vedea emanciparea celor bogați, cari voiau să părăsească vechiul *șilic*, sau greoiul *anteriu*, și să adopte pntru împodobirea lor „pălării înalte franțuzești, numite *gibus*, sau cu *fracuri* strânse pe talie.

Albina Românească din Iași, a lui Gheorghe Asachi, înserează un articol cu titlul „Magaziile Iașului". Pentru frumusețea lui ca limbă și arhaism reproducem din el următoarele: „Veacul merge sporind. Era o vreme când în magaziile Iașului nu găseai decât *citarele* și *papuci galbeni*. Une mănuși glacés, ciubote de *glanț*, *bretele de cauciuc*? Aceste pentru Moldoveni erau o poveste de domeniul basmelor. Insă împărăția papucilor și a cităriilor au trecut și ne temem că în curând și *șilicul*, această regină a căciulelor va pieri dacă vre-un filantrop nu-l va păstra — bine învălit în tutun ca să nu-l mănunce moliile — într'un cabinet de antichități. Astăzi *capelul gibus* s'a întronat pe capul nostru și strâmtul frac a luat locul largului anteriu.

Ne-am civilizat în port, ne vom civiliza încet, încet și almintrelea. Mulți încă strigă asupra luxului: „Luxul ne prăpădește, luxul are să ne strângă"! D-ta Domnule, fără să știi ce este luxul! Oare urmat-ai vreun curs de Economie-politică? Oare știi că luxul este sufletul unui stat? Și apoi ce strigi atâta? Luxul este și scump și eftin. Voești să-ți mobilezi salonul cu eleganță și fără multă cheltuială? Intră în magazinul D-lui *Ghiță Căliman*, peste drum de *frații Boguș*. Aci vei găsi tot felul de pandule, lampe, etajere, jirandole, oglinzi, *ecranuri* și acele o mie și una de nimiouri ce sunt neapărate; alege pe cele mai frumoase, mai originale și te vei mira de moderatul lor preț. Voești să dai un prânz? tot aci vei găsi feluri de brânzuri, marinate, *saleami de Bolonia*, *macaroane de Neapole*, *poate și posmagi de Strasburg*, feluri de fructe zaharite, care te vor face să-ți lingi buzele când le vei mânca, feluri de vinațe care te vor face să-ți sugi limba când le vei bea. Dar ce-mi trebue toate aceste nimicuri frumoase? Odăile îmi sunt calde iarna și răcoroase vara. De unde vii Domnule? Negreșit că din vre-o insulă a Oceanului Pacific? Robinson Crusoe a trăit nu știu câți ani în ostrovul său. El încă mânca și bea, avea mobile și haine fabricate de dânsul. Ai paturi și mindire în salonul D-tale și socoți că mă vei ademeni să viu ca să te văd. Dar cum o să mă pun pă ele, fără să mi se rupă toate șireturile și bumbii ce mă închee? fără să-mi plesnească supierele dela pantaloni! Cum o să pun în contact nobilul meu *bonjur*, lucrat cu atâta măestrie de *Orji*, cu patul d-tale făcut de mindirigiul arman! Mă poftești la masă, dar nu știi că după supă trebue să-mi dai *Maderă*, pe urmă *Bordo*, apoi vin de *Rin*, și cu ce o să-ți urez soția credincioasă, copiii cei frumoși? carii — zice cucoana — că îți seamănă așa de bine, dacă nu-mi vei da *Șampanie*.

Ce-ți vorbesc de acestea? D-ta ești un om literat; iubești să te adâncești în noianul gândirilor filozofice; îți plac cetirile ce aduc vaporoasele romanțe a scriitorilor moderni? Hrana spirituală te mulțumește mai mult decât cea trupească, și zeu, ai dreptate. Viața se alcătuește mai mult sau mai puțin din închipuiri și din ambiții. Dacă e așa, treci la Librăria Națională a D. Gh. Căliman et Comp. și vei găsi și pe lângă cărțile românești, tipărite în Principate, o bogată colecție de cele mai frumoase romanțuri, istorii, călătorii, pe care le poți ceti cu o nimică — cu patru galbeni pe an. Auzi Domnule! cu patru galbeni, cu patru ticăloși galbeni te poți face dobă de carte. Unde ai afla Dascălul care să te învețe cu prețul acesta? Aici vei găsi în fine cele mai nouă cărți franceze ilustrate, și nu vei crede când vei auzi cât de eftin le poți cumpăra".

Și mai departe tot Albina Românească fixează și câteva reguli obștești, spunând cu multă putere de convingere că: „în ziua de astăzi un om care se respectează, un om de societate, un om de gust, într'un cuvânt un om ca oamenii, trebue: a) Să fie abonat la un cabinet de lectură; b) Să bea șampanie; c) Să fie încuiat, încălțat și înmănușat după jurnal; d) Să poarte baston rococo și pumnar cerăcesc; e) Să scrie cu condei de oțel și să-și pecetluiască biletele cu buline cu devize; f) Să joace șah și să danțeze polca; g) Să aibă pe masa din cabinetul său cel puțin o duzină de albumuri caricaturale și de cărți ilustrate. Aceste toate se găsesc la D. Gh. Căliman și la librăria Vis-a-Vis.

După o plimbare prin scrisul gazetăresc din prima jumătate a secolului al XIX-lea, ca încheere, voiu reproduce o metodă ce se dădea pentru clocitul ouălelor cu ajutorul claponilor: „Voind a scoate pui prin acest miloc să se întrebuințeze un clapon de un an, carile se cuvine a fi hrănit cu pâine albă muiată în rachiu, amestecat cu ceva apă și prin care claponul cade în oarecare ameteală. In această stare se pune claponul pe cuibar, urmând a-i da acel nutreț; peste câteva zile se deprinde a ședea ca o cloșcă. După aceasta se așează în cuib ouă alese. Claponul tot cu această rânduială, săturat, clocește în pace oăle și poartă grija puilor de cloșcă.

Indată după aceasta încetează porția pâinei înmuită în rachiu. Asemenea se poate face cu ouăle de gâscă, de rață și de curcă. Folosul acestei operații este: că claponul clocește mai multe ouă decât găina și că în fiecare timp al anului se pot avea pui tineri sau alte păsări, putând găinele să se întrebuințeze altfeliu".

Aceasta metodă gospodărească a fost publicată tot în gazetele din prima jumătate a secolului al XIX-lea și deaceia am reprodus-o împreună cu celelalte reclame din articolul de față.

GEORGE DINCĂ